

politične discipline in je pripravljen, toliko žrtvovati, dokazuje, koliko kulturno stopinjo zavzema.

Nemške stranke naj poskusijo namesto državno-zborske obstrukcije opozicijo s tem, da jih ne bode v državni zbor in potem bodo videle, koliko požrtvovalnosti bo to od njihove kulture zahtevalo. Slovani so ves ta dolgi čas delovali pri volitvah, na shodih, v društvih in časnikih. Bojevali so se z lastno močjo in stali so na lastnih nogah.

Slovansko časopisje je izraslo iz naroda in je z njim združeno.

Nemško časopisje pa je izrodek raznih nemških strank, katerim je prišlo na pomoč še židovstvo. Vrh tega so nemške stranke podale roko še Mažarom in Italijanom, katere so podpirali proti Slovanom.

Na polju znanstva ni nemški živelj v Avstriji dospel visoko, ker mora dunajsko naučno ministrstvo iskati po vsem nemškem cesarstvu, da je v stanu popolniti vseučiliška mesta. Vse te prikazni govore jasno dovolj zoper one, ki nosijo v poštev duševno premoč Nemcev, ker dejstva govore nasprotno.

Nemške stranke stoje le za nemško državo ob Donavi na straži in s strahom gledajo, kako se Slovani pripravljajo, da v Cislitvaniji vzamejo v roke politično žezlo, ki jim pristojna.

„Dom.“

Politični pregled.

Notranji položaj. — Sedaj je sicer čas počitnic, čas, v katerem navadno počiva vse politično delo, toda pri nas je letos drugače. Politični položaj je jako negotov in to vsled nasprotja mej Cislitvansko in mej nagodbo. To nasprotje se je tako poostrilo, da je prenehalo celo osebno občevanje mej Cislitvanskim ministrskim predsednikom Körberjem in mej ogrskim ministrskim predsednikom Szellom. Da, avstrijsko ministrstvo se je celo odločilo, naznaniti ogrski vladi, da hoče trgovinske pogodbe odpovedati, kar je Madjare silno razkačilo. Sedaj je cesar posegel vmes. V ponedeljek se je vršil na Dunaju kronski svet, kateremu je predsedoval cesar sam. Udeležila sta se ga ministrska predsednika Körber in Szell, mimo njiju pa tudi minister zunanjih del grof Goluchowski. Udeležba grofa Goluchowskega izpričuje, da se zadevi o nagodbi pripisuje največja važnost. Pozitivnega uspeha glede nagodbe pa to posvetovanje ni imelo. Zatrjuje se, da je imela seja samo informativen namen. Šlo se je za to, pojasniti cesarju, v čem se dunajska in peštanska vlada ne moreta sporazumeti in da se zopet omogoči osebno občevanje mej Körberjem in Szellom. Čuje se, da se bodo sedaj pogajanja mej vladama nadaljevala. Ako bi se Körber in Szell ne mogla porazumeti — kar je skoraj gotovo — pojdeti potem v Ischl, da izreče cesar končno besedo.

Trozveza — obnovljena. — Pred nekaj dnevi je bilo oficijalno razglašeno, da je trozveza — alijančna pogodba mej Avstrijo, Nemčijo in Italijo — podaljšana in da se je ta pogodba že podpisala. Nemški listi so radi tega udarili na veliki boben, ali to bobnanje ni napravilo nikakega utisa, zlasti ne v tistih dveh državah, proti katerima je trozveza naperjena, namreč v Rusiji in v Franciji. Ruski in francoski listi so bili soglasni v sodbi, da trozveza nima več tistega pomena, kakor ga je imela nekaj. „Novoe Vremja“ je trozvezo celo označila kot kompleks kompromisov mej prizadetimi tremi

monarhijami, kateri kompromisi pa ne zaslužijo več imena alijanca.

Deželni zbori, ki sedaj zborujejo, se bavijo doslej le bolj s svojimi deželnimi zadevami in se še niso lotili vprašanj večje politične važnosti.

Bolgarska. — Ni še gotovo, če se izpolni želja bolgarskega kneza, pridobiti si kraljevsko krono. Prvi korak k temu je vsekako storjen. Dasi stoji Bolgarska pod turško suvereniteto in je bolgarski knez vasal turškega sultana ter kot tak ne sme imeti svojih diplomatičnih zastopnikov pri drugih vladah, je Rusija privolila, da bo imela Bolgarska v Petrogradu svojega poslanika. To ni brez pomena glede želje Bolgarov, da postane njih država samostojno kraljestvo. Mej Rusijo in Bolgarsko je bila sedaj tudi sklenjena vojna konvencija. Po tej garantira Rusija Bolgarski obstanek in njen teritorij, ter ji pojde o slučaju nevarnosti s celo svojo armado na pomoč, nasprotno pa pojde Bolgarska s celo svojo armado na pomoč Rusiji, ako bi bila ta zapletena v kako vojno.

Francija. — Novo ministrstvo je začelo z veliko energijo izvrševati proti kongregacijam naperjeni zakon. Naravno je, da vlada vsled tega v vodilnih krogih katoliške cerkve velika nevolja, resnici na ljubo pa se mora priznati, da je na francoskem mej neredovniškimi duhovniki mnogo taci, ki simpatizirajo z vlado.

Angleška. — Kralj Edvard je nevarno obolel. Bil je v smrtni nevarnosti, a operacija mu je otela življenje. Oficijalno se razglašja, da se mu je zdravje obrnilo na bolje in da okreva, a čujejo se tudi glasovi, da je to le navidezno in da kralju ni več pomoči. Vsled kraljeve bolezn se je moralo kronanje odložiti. Sedaj se razglašja, da se bo kronanje vršilo jeseni in sicer meseca oktobra, seveda če bo kralj zdrav. Po listih se kolportira „prorokovanje“, da kralj Edvard ne bo nikdar kronan . . .

Ameriška preobjestnost.

Severna Amerika čedalje bolj izteza roke po celem svetu. Pravzaprav se godi to pod drugim naslovom. V Evropi stoji German v podobi Nemca, v Ameriki pa v podobi Yankee-ja, ter si podajata roki v pangermansko zvezo, katera naj preplavi s svetovnim nadvladjem Ameriko in Evropo, dočim si hoče prisvojiti Anglija Afriko in Južno Azijo. Nameni, svet pangermaniti, niso več prazne sanje, marveč je resnica. Čujmo, kako se za to delo pripravlja Amerika, v kateri — zlasti vsled zveze z Nemčijo — čedalje bolj prevladuje nemški element.

Pierpont Morgan je ustvaril orjaško severoameriško železniško zvezo (trust) in za tem prekomorski kartel mej dvema severoameriškima, mej tremi angleškimi in dvema belgijskima parobrodnicama, katere je zastopal Pirrie.

V zvezo s tem severoameriškimi in angleškimi sindikatom ste stopili tudi obe nemški parobrodni družbi in sicer Hamburško-ameriška črta in severonemški Lloyd v Bremenu. Morganov prekomorski trust razpolaga s kapitalom od 816 milijonov kron in 377 parniki z 2,135.000 ton obtežja. Tem načinom

je prišel v roke Yankee-jem monopol v prekomorskem prevozu blaga in v osebnem prometu; severoameriški izvoz, v prvi vrsti kmetijski pridelki in izdelki industrije, se bodo izvažali v Evropo čez Angleško v početku za nekaj časa seveda po jako nizkih cenah. Pri tem treba vedeti, da odkladišče teh pridelkov in izdelkov ameriškega uvoza prvih deset let ne bode nobeno nemško pristanišče, ker Nemčija ostane vsled posebnega dogovora z Washingtonom za prvih deset let neoškodovana po ameriškem uvozu. — Yankeeji so torej kar na vrat na nos izvili prekomorski promet iz rok Angležev, kar jim je bilo dokaj lahko, ker razpolagajo z milijardami. In tako obvladuje severoameriški kapitalistiški trust parobrodni promet med Ameriko in Evropo, torej ves prekomorski promet. Oceanski orjaški trgovinski parobrodi bodo torej preplavljali z severoameriškimi pridelki in tako pobili vsaktero evropsko konkurenco. Iz severoatlantskega pomorskega prometa zeva torej v ponižne Evropejce beda in skrb. Nov pomorski zakon v severni Ameriki pa bode v kratkem še utrdil stališče onih zvezinih parobrodskih družb, ter gospodujočo ameriško trgovinsko brodovje obvaroval vsake konkurence. In tako bode peščica kapitalistov, ki so seveda milijarderji, uprizorila v svetovni politiki revolucijo, ki nima primere v zgodovini. No, Yankeejem na koncu vseh koncev pride na um, da bodo jeli konkurirati še s trgovci na — Marsu. Ta nakana ameriških milijarderjev si seveda hoče podjarmiti preko Anglije vso Evropo. Nemčiji bode, kakor rečeno, za prvih deset let prizanešeno po ameriških kobilicah in to kakor tudi rečeno po prizadevanju v Ameriki odločilnih krogih. Mej tem bodo ameriške kobilice objedle ostalo Evropo. Ko pa poteče ta desetletna doba, kaj potem? Ali podleže tudi Nemčija prekomorskim kobilicam? Ali se bode temveč že zgodaj dovolj zavarovala proti tej nesreči? In s čim? Morda s tem, da si z bagdadske železnice otvori in izključno zagotovi tržišča v Anatoliji in Mezopotaniji z eno besedo v celem Vzhodu? Na to stran se Nemčija prizadeva in njeno mrzlično blastenje razodeva, da si hoče v teh desetih letih še nabasati žepe v orientu, zajedno pa okrepčati se na lastnem pragu. Ali — in to vedo v Nemčiji prav dobro — ameriški milijarderji treba le, da se ganejo, pa je tudi Turčija v njihovi oblasti. Za ameriškega milijarderja, ki vse riskira, a tudi vse doseže, ni zaprek. Razpor mej evropskimi silami nasproti severoameriškemu pritisku v Evropo in Azijo se utegne še maščevati. Ali Evropejci kaj razmišljajo o tem, kaj se pravi, iskati odjemalcev zunaj Evrope, dočim Amerikanci zasedejo evropske trge? To dejstvo naj bi odprlo Evropejcem oči, da bi spoznali, kam pripelje narode in države pretirano oboroženje, zanešeno iz Prusije po vsej Evropi! Francoske parobrodne družbe bodo padle kot prve žrtve orjaškega ameriškega trusta, vse druge pa bodo sledile. Američani

bodo usipali v Evropo ne le živila, marveč vse industrijske izdelke na pol zastonj in bodo še, če treba, plačevali carino po vrhu; to ne moti ameriških milijarderjev, ki imajo denarja na kupe in katerim gre za to, da dobe ves svet v svojo trgovinsko oblast.

In trgovinske vojne še vkljub temu niso tako drage, kakor neprestano oboroževanje iz katerega kujejo milijarde brezvestni liferantje pušk in kanonov. V Evropi se izdelujejo za drag denar v milijon in milijon izvodih, vlivajo se topovi, a Yankeeji si prisvajajo to Evropo igraje s svojo eksportno trgovino in to je vojna, ki je mnogo ceneja, pa tudi mnogo bolj krvava! Zgodovinski narodi Evrope so v resni nevarnosti, da jih ugonobi severoameriški štacunar s svojim vatlom in kilogramom. Moloh kapitalizma je močnejši nego moloh militarizma.

Kaj hoče nasproti temu storiti Evropa, ali kar nas Slovane bolje briga: Avstro-Ogrska, Rusija in Balkan? Bojkot ameriškemu uvozu bil bi najboljši odgovor na to preobjetnost. Toda žalostno in resnično! Kratkovidnost slovanska bode z veseljem posegla po sramotno cenem ameriškem blagu in to raje nego, da bi mislili Slovani na samoohrano, gospodarsko in politično! Pangermanska kultura, ki je odprla Ameriki pot v Evropo in povzročila v Evropi narodnostno zmešnjavo, da bi v isti žela svojo zrelo pšenico, nadeja se seveda, da v prej omenjenih desetih letih izvrši svojo nalogo mej nenemškimi narodi. Z okupacijo Male Azije in Mezopotamije se nemški trg itak izgubi za ruske pridelke. Nemci bodo polnili svoje kašče s svojim žitom, ako jim nekega jutra ne prekriža računa zviti Yankee. Industrijskih izdelkov v imenovanih slovanskih državah ne bode rešila pred ameriško konkurenco še tako visoka carina, — kam pa celo z žitom in drugimi kmetijskimi pridelki? Ali je mogoč uspešen boj v živilih mej ruskim in ameriškim trustom? Morda! Ako pa ustanovi Anglija prosto trgovino mej osrednjo državo in njenimi kolonijami tako, da bode izključila vsak tuji uvoz, ali se bode Rusija v tem slučaju hotela spuščati v boj z ameriškimi milijarderji, da bi tekmovala z njimi za — angleški trg? To bi bilo jako nevarno tudi z ozirom na to, ker mora Rusija v prvi vrsti skrbeti za svoj notranji razvoj in ne puščati svoje narodno-gospodarske politike v nemar zaradi negotovih pridobitev zunaj svojih mej. V istem položaju se nahajajo tudi balkanske države in Avstro-Ogrska, ki je potrebna jednako ojačenja na znotraj. In ta položaj je znan germanizatorjem v Berlinu, zato dvigajo ošabno glave, ker upajo v desetih letih izvršiti misijo germanizacije in tako zagotoviti svetovno nadvladje germanstvu. Proti vsemu temu je le še ena rešitev mogoča: carinska zveza mej Avstro-Ogrsko, Rusijo in balkanskimi državami.